TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. rugpjūčio 1 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė – Teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose – Direktyva (ES) 2016/343 – 6 straipsnis – Pareiga įrodyti kaltinamojo kaltę – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio antra pastraipa – Teisė, kad bylą išnagrinėtų nepriklausomas ir nešališkas teismas – Prokuratūros per posėdį atsiimta dalis kaltinimų – Teismo pareiga nuspręsti dėl kaltinamojo akto dalių, kurios nepalaikomos per teismo posėdį“

Byla C-404/24 (*Dimnev*)[i],

dėl *Sofiyski gradski sad* (Sofijos miesto teismas, Bulgarija) 2024 m. birželio 10 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2024 m. birželio 10 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą baudžiamojoje byloje, iškeltoje

KP,

dalyvaujant

Sofiyska gradska prokuratura,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. Lycourgos (pranešėjas), teisėjai S. Rodin, N. Piçarra, O. Spineanu-Matei ir N. Fenger,

generalinis advokatas J. Richard de la Tour,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– KP, atstovaujamo *advokat* D. L. Kamenova,

– Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. Bulterman ir C. Schillemans,

– Europos Komisijos, atstovaujamos M. Wasmeier ir I. Zaloguin,

* Proceso kalba: bulgarų.

[i] Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/343 dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo (OL L 65, 2016, p. 1) 6 straipsnio 1 dalies ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio antros pastraipos išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant baudžiamąją bylą, iškeltą KP, kaltinamam narkotinių medžiagų laikymu ir platinimu.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2016/343 22 ir 23 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(22) įrodinėjimo našta nustatant įtariamųjų ir kaltinamųjų kaltę tenka baudžiamojo persekiojimo institucijai, o bet kokia abejonė turėtų būti vertinama įtariamojo ar kaltinamojo naudai. Nekaltumo prezumpcija būtų pažeista, jei baudžiamojo persekiojimo institucijos įrodinėjimo našta būtų perkelta gynybai, nedarant poveikio teismo turimiems *ex officio* faktų nustatymo įgaliojimams, teisminės valdžios nepriklausomumui, kai atliekamas įtariamojo arba kaltinamojo kaltės vertinimas, ir fakto ar teisės prezumpcijų, susijusių su įtariamojo arba kaltinamojo baudžiamąja atsakomybe, naudojimui. Atsižvelgiant į sprendžiamo klausimo svarbą ir išsaugant teisę į gynybą, tokioms prezumpcijoms turėtų būti taikomi pagrįsti apribojimai, o naudojamos priemonės turėtų būti pagrįstai proporcingos siekiamam teisėtam tikslui. Tokias prezumpcijas turėtų būti galima paneigti ir bet kuriuo atveju turėtų būti galima naudoti tik kai užtikrinamos teisės į gynybą;

(23) įvairiose valstybėse narėse rinkti apkaltinamuosius ir išteisinamuosius įrodymus pavesta ne tik baudžiamojo persekiojimo institucijoms, bet ir teisėjams bei kompetentingiems teismams. Valstybės narės, kuriose nėra rungimosi principu grindžiamos sistemos, turėtų galėti toliau taikyti savo dabartinę sistemą, jei ji atitinka šią direktyvą ir kitas atitinkamas Sąjungos ir tarptautinės teisės nuostatas“.

4 Šios direktyvos 3 straipsnis „Nekaltumo prezumpcija“ suformuluotas taip:

„Valstybės narės užtikrina, kad įtariamieji ir kaltinamieji būtų laikomi nekaltais, kol jų kaltė neįrodyta įstatymų nustatyta tvarka.“

5 Šios direktyvos 6 straipsnyje „Įrodinėjimo našta“ nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad įrodinėjimo našta nustatant įtariamųjų ir kaltinamųjų kaltę tektų baudžiamojo persekiojimo institucijai. Ši nuostata nedaro poveikio teisėjui ar kompetentingam teismui tenkančiai pareigai rinkti tiek apkaltinamuosius, tiek ir išteisinamuosius įrodymus, taip pat teisei į gynybą, kai pateikiami įrodymai pagal taikomą nacionalinę teisę.

2. Valstybės narės užtikrina, kad, esant abejonių dėl kaltės, padėtis būtų vertinama įtariamojo arba kaltinamojo naudai, taip pat ir tuomet, kai teismas vertina, ar atitinkamas asmuo turėtų būti išteisintas.“

Bulgarijos teisė

6 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos *Nakazatelno-protsesualen kodeks* (Baudžiamojo proceso kodeksas, toliau – NPK) 14 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Teismas sprendžia pagal savo vidinį įsitikinimą <…>.“

7 NPK 27 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Prokurorui pateikus kaltinamąjį aktą <…>, teismas pradeda bylos nagrinėjimą ir priima sprendimą dėl visų bylos klausimų.“

8 NPK 46 straipsnyje nurodyta:

„1. Prokuroras pareiškia kaltinimus ir palaiko valstybinį kaltinimą.

2. Vykdydamas 1 dalyje nurodytas užduotis,

<…>

3) prokuroras dalyvauja teismo procese kaip valstybinis kaltintojas;

<…>“

9 NPK 246 straipsnyje nustatyta:

„1. Prokuroras surašo kaltinamąjį aktą, kai yra įsitikinęs, kad gauta reikiamų įrodymų <…>, leidžiančių pareikšti kaltinimus teisme <…>.

2. Kaltinamojo akto faktinėje dalyje nurodoma <…> kaltinamojo padaryta nusikalstama veika <…>.

3. Baigiamojoje kaltinamojo akto dalyje nurodoma <…> nusikalstamos veikos teisinis kvalifikavimas <…>.

<…>“

10 NPK 293 straipsnis suformuluotas taip:

„Prokuroro pareiškimas dėl baudžiamojo proceso nutraukimo ar kaltinamojo išteisinimo neatleidžia teismo nuo pareigos spręsti pagal savo vidinį įsitikinimą.“

11 NPK 301 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Priimdamas nuosprendį teismas svarsto ir sprendžia šiuos klausimus:

1) ar buvo padaryta veika, ar ją įvykdė kaltinamasis ir ar nustatyta kaltė;

2) ar padaryta veika yra nusikalstama ir kaip ji turi būti teisiškai kvalifikuojama;

<…>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

12 *Sofiyska gradska prokuratura* (Sofijos miesto prokuratūra, Bulgarija) pareiškė kaltinimus KP dėl to, kad 2022 m. gegužės 21 d. jis pardavė trečiajam asmeniui paketėlį su 0,67 g marihuanos ir dviejose skirtingose vietose laikė dar du paketėlius su 1,61 g ir 0,5 g marihuanos, turėdamas tikslą platinti.

13 Kaltinamajame akte prokuratūra, remdamasi *Nakazatelen kodeks* (Baudžiamasis kodeksas) 354a straipsnio 1 dalimi, šias tris veikas kvalifikavo kaip narkotinių medžiagų platinimą (pirmoji veika) ir narkotinių medžiagų laikymą turint tikslą platinti (kitos dvi veikos). Šios trys nusikalstamos veikos buvo kvalifikuotos kaip viena „tęstinė“ nusikalstama veika, numatyta Baudžiamojo kodekso 26 straipsnio 1 dalyje, už kurią baudžiama laisvės atėmimu nuo dvejų iki aštuonerių metų ir bauda nuo 5 000 iki 20 000 Bulgarijos levų (BGN) (apie 2 500–10 000 EUR).

14 *Sofiyski gradski sad* (Sofijos miesto teismas, Bulgarija), kuriame buvo iškelta byla ir kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atliko tyrimą byloje ir išklausė šalis per teismo posėdį, kaip pats teigia, paisydamas rungimosi principo ir teisės į gynybą. Šiomis aplinkybėmis KP nurodė, kad laikė tris narkotinių medžiagų paketėlius asmeniniam vartojimui ir šių medžiagų nepardavė.

15 Per teismo posėdį, vykusį pasibaigus įrodymų rinkimo etapui, prokuroras teigė, kad KP laikė tris marihuanos paketėlius asmeniniam naudojimui. Taigi prokuroras atsisakė kai kurių kaltinimų, t. y. pirmojo paketėlio pardavimo trečiajam asmeniui ir ketinimo platinti kitus du paketėlius. Todėl jis paprašė išteisinti kaltinamąjį dėl šių aplinkybių ir nuteisti jį už Baudžiamojo kodekso 354a straipsnio 3 dalyje numatytą nusikalstamą veiką, t. y. narkotinių medžiagų laikymą, už kurį baudžiama laisvės atėmimu nuo vienų iki šešerių metų ir bauda nuo 2 000 iki 10 000 BGN (maždaug nuo 1 000 iki 5 000 EUR). Savo ruožtu KP advokatas paprašė jį išteisinti dėl esminių procedūrinių reikalavimų pažeidimų, padarytų renkant įrodymus ikiteisminio tyrimo stadijoje.

16 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pritaria prokuroro pozicijai dėl kaltinamojo elgesio, susijusio su antruoju ir trečiuoju marihuanos paketėliais, tačiau, remdamasis savo atlikta surinktų įrodymų analize, mano, kad KP elgesys, susijęs su pirmuoju paketėliu, atitinka Baudžiamojo kodekso 354a straipsnio 1 dalyje numatytą nusikalstamą veiką, t. y. narkotinių

medžiagų platinimą, nes KP perdavė šį paketėlį trečiajam asmeniui po to, kai nusipirko jį bendru sutarimu su šiuo asmeniu ir jie pasidalijo išlaidas. Taigi tas teismas mano, kad reikia priimti nuosprendį dėl šios nusikalstamos veikos.

17 Tas teismas nurodo, kad pagal Bulgarijos teisės aktus, konkrečiau kalbant, pagal NPK 293 straipsnį, tokį apkaltinamąjį nuosprendį leidžiama priimti net ir nepaisant prokuroro nuomonės, išreikštos per teismo posėdį. Iš tiesų prokuroras kaltinamajame akte, kuriuo kreipiasi į baudžiamąjį teismą ir kurio nebegali atsiimti, nurodo kaltinimo faktines ir teisines aplinkybes, kuriomis remdamasis šis teismas turi priimti sprendimą, tačiau negali nuo jų nukrypti ir priimti sprendimo, be kita ko, dėl jame nenurodytų faktinių aplinkybių. Taigi baudžiamąją bylą nagrinėjantis teismas turėtų priimti sprendimą dėl kaltinamojo akto pagrįstumo pagal savo vidinį įsitikinimą, nesaistomas šalių argumentų, prireikus savo iniciatyva imdamasis visų būtinų priemonių šiame akte nurodytoms faktinėms aplinkybėms nustatyti.

18 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar pagal Direktyvos 2016/343 6 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį, pagal kurį „įrodinėjimo našta nustatant įtariamųjų ir kaltinamųjų kaltę [tenka] baudžiamojo persekiojimo institucijai“, prokuroras įpareigojamas ne tik pateikti kaltinimą pagrindžiančių įrodymų, bet ir nurodyti teismui, kad kaltė buvo įrodyta. Anot šio teismo, abejotina, ar prokuroras gali įvykdyti jam tenkančią įrodinėjimo pareigą, jeigu per teismo posėdį nebeteigia, kad kaltinamasis yra kaltas.

19 Šis teismas mano, kad tokiomis aplinkybėmis šio asmens kaltę būtinai turi įrodyti teismas. Taigi jam kyla klausimas, ar jis, *ex officio* nagrinėdamas įrodymus, į kuriuos daroma nuoroda Direktyvos 2016/343 6 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje ir 22 ir 23 konstatuojamosiose dalyse, savo iniciatyva gali nuspręsti, kad ši kaltė buvo įrodyta.

20 Be to, šis teismas mano, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamai situacijai taikytina ne tik ši direktyva, bet ir 2004 m. spalio 25 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2004/757/TVR, nustatantis būtiniausias nuostatas dėl nusikalstamų veikų sudėties požymių ir bausmių neteisėtos prekybos narkotikais srityje (OL L 335, 2004, p. 8), todėl ši situacija patenka į Chartijos taikymo sritį, apibrėžtą jos 51 straipsnio 1 dalyje.

21 Vadinasi, kadangi turi būti įvykdyti „nešališko teismo“, kaip jis suprantamas pagal Chartijos 47 straipsnio antrą pastraipą, reikalavimai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar teismas, kuris, nukrypdamas nuo bendros prokuroro ir gynybos pozicijos, pats įrodo kaltinamojo kaltę ir taip pakeičia prokurorą, kiek tai susiję su tam tikromis kaltinimo dalimis, gali būti laikomas nešališku.

22 Šiuo aspektu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama situacija skiriasi nuo nagrinėtos 2023 m. lapkričio 9 d. Sprendime *BK (Nusikalstamos veikos perkvalifikavimas)* (C-175/22, EU:C:2023:844, 55–57 punktai), kuriame Teisingumo Teismas konstatavo, kad yra nešališkas teismas. Jis primena, kad pagrindinėje byloje prokuroras aiškiai nurodė, jog atsisako tam tikrų kaltinimo elementų, įskaitant tam tikras faktines aplinkybes, o byloje, kurioje priimtas minėtas sprendimas, buvo nagrinėjamas tik faktinių aplinkybių perkvalifikavimas, dėl kurio prokuroras nepateikė pareiškimo.

23 Galiausiai į 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytą Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją (toliau – EŽTK) reikėtų atsižvelgti tiek kaip į Direktyvos 2016/343 23 konstatuojamojoje dalyje nurodytą „tarptautinę teisę“, tiek pagal Chartijos 52 straipsnio 3 dalį.

24 Europos Žmogaus Teisių Teismas 2016 m. rugsėjo 20 d. Sprendime *Karelin prieš Rusiją* (CE:ECHR:2016:0920JUD000092608) ir 2019 m. spalio 8 d. Sprendime *Korneyeva prieš Rusiją* (CE:ECHR:2019:1008JUD007205117) konstatavo, kad teismas nėra nešališkas, jeigu prokuroras nedalyvavo teismo posėdžiuose, per kuriuos nagrinėti nauji įrodymai. Pirmajame iš šių sprendimų ir 2018 m. kovo 6 d. Sprendime *Mikhaylova prieš Ukrainą* (CE:ECHR:2018:0306JUD001064408) Europos Žmogaus Teisių Teismas taip pat konstatavo, kad teismas nėra nešališkas, kai priima apkaltinamąjį nuosprendį nedalyvaujant prokurorui ir taip prisiima kaltinamojo kaltės įrodinėjimo pareigą. Vadinasi, *a fortiori* teismas, nuteisdamas šį asmenį, prisiima kaltinimo palaikymo funkciją, nors teismo posėdyje dalyvavęs prokuroras atsisakė tam tikrų kaltinimo elementų.

25 Tokiomis aplinkybėmis *Sofiyski gradski sad* (Sofijos miesto teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar pagal [Direktyvos 2016/343] 6 straipsnio 1 dalį, siejamą su jos 22 ir 23 konstatuojamosiomis dalimis ir Chartijos 47 straipsnio antra pastraipa, draudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią prokuroro pareiškimas, kad jis nepalaiko kaltinimo, neatleidžia teismo nuo pareigos priimti nuosprendį, taigi teismas priima apkaltinamąjį nuosprendį dėl nepalaikomos kaltinimo dalies?“

Dėl prejudicinio klausimo

26 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2016/343 6 straipsnio 1 dalis ir Chartijos 47 straipsnio antra pastraipa turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos baudžiamasis teismas privalo priimti sprendimą dėl kaltinamojo akto vadovaudamasis savo vidiniu įsitikinimu, nors prokuroras, per teismo posėdį pateikęs įrodymų, kuriais remiantis, šio teismo nuomone, galima nuteisti kaltinamąjį už šiame akte nurodytas nusikalstamas veikas, prašo išteisinti šį asmenį dėl tam tikrų šiame akte nurodytų veikų arba jį nuteisti už ne tokią sunkią nusikalstamą veiką.

27 Pirma, primintina, kad vienintelis Direktyvos 2016/343 tikslas yra nustatyti bendras būtiniausias taisykles, todėl ja nėra išsamiai suderintas baudžiamasis procesas (2023 m. birželio 8 d. Sprendimo *VB (Nuteistojo „in absentia“ informavimas)*, C-430/22 ir C-468/22, EU:C:2023:458, 29 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Atsižvelgiant į ribotą šia direktyva atlikto suderinimo apimtį, klausimai, kurių ji nereglamentuoja, priklauso nacionalinei teisei (šiuo klausimu žr. 2024 m. liepos 4 d. Sprendimo *FP ir kt. (Procesas per vaizdo konferenciją)*, C-760/22, EU:C:2024:574, 28 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

28 Šios direktyvos 6 straipsniu siekiama reglamentuoti įrodinėjimo pareigos paskirstymą, kai priimami teismo sprendimai, kuriais asmuo pripažįstamas kaltu (šiuo klausimu žr. 2019 m. lapkričio 28 d. Sprendimo *Spetsializirana prokuratura*, C-653/19 PPU, EU:C:2019:1024, 33 punktą).

29 Pagal Direktyvos 2016/343 6 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį įrodinėjimo našta nustatant kaltę tenka baudžiamojo persekiojimo institucijai. Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad pagal šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalį, kaip matyti iš šios direktyvos 22 konstatuojamosios dalies, draudžiama perkelti šią įrodinėjimo pareigą gynybai (šiuo klausimu žr. 2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *HYA ir kt. (Negalėjimas apklausti kaltinimo liudytojų)*, C-348/21, EU:C:2022:965, 32 punktą).

30 Darytina išvada, kad pagal Direktyvos 2016/343 6 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį baudžiamąjį persekiojimą vykdanti šalis turi surinkti kaltinimus pagrindžiančius įrodymus ir pateikti juos kompetentingam teismui.

31 Kaip matyti iš Direktyvos 2016/343 6 straipsnio 1 dalies antro sakinio, iš šios dalies pirmo sakinio kylanti pareiga nedaro poveikio teisėjui ar kompetentingam teismui tenkančiai pareigai rinkti tiek apkaltinamuosius, tiek išteisinamuosius įrodymus.

32 Be to, kaip matyti iš Direktyvos 2016/343 22 konstatuojamosios dalies, nekaltumo prezumpcija būtų pažeista, jei baudžiamojo persekiojimo institucijos įrodinėjimo našta būtų perkelta gynybai, nedarant poveikio teismo turimiems *ex officio* faktų nustatymo įgaliojimams, teisminės valdžios nepriklausomumui, kai atliekamas įtariamojo arba kaltinamojo kaltės vertinimas, ir fakto ar teisės prezumpcijų, susijusių su įtariamojo arba kaltinamojo baudžiamąja atsakomybe, naudojimui.

33 Vadinasi, pagal Direktyvos 2016/343 6 straipsnio 1 dalį baudžiamojo persekiojimo institucijai tenkanti pareiga įrodyti kaltinamojo kaltę negali užkirsti kelio tam, kad nacionalinės teisės aktuose būtų numatyta, jog kompetentingas teisėjas ar teismas turi nepriklausomai įvertinti kaltinamojo kaltę, prireikus pats surasdamas tiek kaltę patvirtinančius, tiek paneigiančius įrodymus.

34 Juo labiau taip yra tuomet, kai, kaip nagrinėjamu atveju, teisėjas ar kompetentingas teismas vertina kaltinamojo kaltę, neatsižvelgdamas į prokuroro pateiktą vertinimą, remdamasis vien prokuroro ir gynybos pateiktais įrodymais.

35 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad pagal Direktyvos 2016/343 6 straipsnio 1 dalį nedraudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, net jeigu prokuroras, per teismo posėdį pateikęs tokių įrodymų, prašo išteisinti kaltinamąjį dėl tam tikrų kaltinamajame akte nurodytų veikų arba jį nuteisti už ne tokią sunkią nusikalstamą veiką.

36 Antra, primintina, kad pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį valstybės narės, įgyvendindamos Sąjungos teisę, turi gerbti Chartijoje garantuojamas teises.

37 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad nekaltumo prezumpcija, į kurią daroma nuoroda Direktyvos 2016/343 22 konstatuojamojoje dalyje ir 6 straipsnyje, reiškia, kad spręsdamas kaltinamojo baudžiamosios atsakomybės klausimą teismas turi būti nešališkas ir neturėti išankstinės nuomonės. Taigi teisėjų nepriklausomumas ir nešališkumas yra esminės nekaltumo prezumpcijos užtikrinimo sąlygos (šiuo klausimu žr. 2021 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim ir kt.*, C-748/19–C-754/19, EU:C:2021:931, 88 punktą).

38 Kiekvieno asmens teisė į tai, kad jo bylą išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas, yra vienas iš Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje garantuojamos pagrindinės teisės į teisingą bylos nagrinėjimą reikalavimų (šiuo klausimu žr. 2024 m. liepos 29 d. Sprendimo *Breian*, C-318/24 PPU, EU:C:2024:658, 80 punktą).

39 Taigi reikia nustatyti, ar pagal Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje numatytus nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimus draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos baudžiamajam teismui leidžiama pasibaigus baudžiamajam procesui nuteisti kaltinamąjį už kaltinamajame akte nurodytą nusikalstamą veiką, net jei prokuroras, pateikęs surinktus įrodymus, prašo išteisinti šį asmenį arba jį nuteisti už ne tokią sunkią nusikalstamą veiką.

40 Pagal suformuotą jurisprudenciją šis nepriklausomumo reikalavimas apima du aspektus. Pagal pirmąjį, išorinį, aspektą reikalaujama, kad atitinkama institucija savo funkcijas vykdytų visiškai autonomiškai, jos nesaistytų jokie hierarchijos ar pavaldumo ryšiai, ji negautų jokių nurodymų ar įpareigojimų, taigi būtų apsaugota nuo išorinio poveikio ar spaudimo, kurie gali kelti grėsmę jos narių nepriklausomam sprendimų priėmimui ir turėti įtakos jų sprendimams (2024 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Vivacom Bulgaria*, C-369/23, EU:C:2024:1043, 30 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

41 Antrasis, vidinis, aspektas susijęs su nešališkumo sąvoka ir reikalauja vienodai atsiriboti nuo bylos šalių ir jų atitinkamų interesų, susijusių su nagrinėjamos bylos dalyku. Šis aspektas reikalauja objektyvumo ir jokio suinteresuotumo bylos baigtimi nebuvimo, išskyrus tai, kad ginčas būtų išspręstas griežtai laikantis teisės normų (2024 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Vivacom Bulgaria*, C-369/23, EU:C:2024:1043, 31 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

42 Taigi, siekiant pagal Sąjungos teisę reikalaujamų nepriklausomumo ir nešališkumo garantijų, būtina, kad egzistuotų taisyklės, leidžiančios pašalinti bet kokias pagrįstas teisės subjektų abejones, be kita ko, dėl atitinkamo teismo neutralumo, kai susikerta interesai (2024 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Vivacom Bulgaria*, C-369/23, EU:C:2024:1043, 32 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

43 Negalima teigti, kad nacionalinės teisės aktai, kuriais baudžiamasis teismas įpareigojamas priimti sprendimą dėl kaltinamojo akto vadovaudamasis savo vidiniu įsitikinimu, nesaistomas prokuroro per teismo posėdį pateiktų vertinimų dėl kaltinamojo kaltės, prieštarauja šiems reikalavimams. Tokie teisės aktai, kuriais siekiama užtikrinti, kad baudžiamosios teisės nuostatos būtų visapusiškai taikomos ir kad nusikalstamas veikas padarę asmenys būtų nubausti, negali paneigti to, kad šis teismas yra vienodai atsiribojęs nuo bylos šalių ir jų atitinkamų interesų, susijusių su bylos dalyku, arba sukelti teisės subjektams pagrįstų abejonių šiuo klausimu.

44 Pažymėtina, kad Chartijoje įtvirtintos teisės atitinka EŽTK įtvirtintas teises, todėl pagal Chartijos 52 straipsnio 3 dalį siekiama užtikrinti būtiną Chartijoje ir EŽTK numatytų atitinkamų teisių darną, nedarant neigiamos įtakos Sąjungos teisės autonomijai. Remiantis su Pagrindinių teisių chartija susijusiais išaiškinimais (OL C 303, 2007, p. 17), jos 47 straipsnio antra pastraipa atitinka EŽTK 6 straipsnio 1 dalį. Taigi Teisingumo Teismas turi užtikrinti, kad šioje byloje jo pateiktu išaiškinimu būtų garantuojamas toks apsaugos lygis, kuris nepažeistų pagal EŽTK 6 straipsnio 1 dalį, kaip ją aiškina Europos Žmogaus Teisių Teismas, suteikiamo apsaugos lygio (2024 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Vivacom Bulgaria*, C-369/23, EU:C:2024:1043, 28 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

45 Prašyme priimti prejudicinį sprendimą daroma nuoroda į Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudenciją, pagal kurią iš EŽTK 6 straipsnio 1 dalies kylantis nešališkumo reikalavimas draudžia baudžiamajam teismui palaikyti kaltinimą priimant apkaltinamąjį nuosprendį, prieš tai prireikus savo iniciatyva surinkus naujus įrodymus, nors prokuroras nedalyvavo teismo posėdžiuose (2016 m. rugsėjo 20 d. EŽTT sprendimo *Karelin prieš Rusiją*, CE:ECHR:2016:0920JUD000092608, 73 ir 76 punktai ir 2018 m. kovo 6 d. EŽTT sprendimo *Mikhaylova prieš Ukrainą*, CE:ECHR:2018:0306JUD001064408, 64 punktas).

46 Vis dėlto ši jurisprudencija nėra svarbi nagrinėjamu atveju. Iš tiesų prejudicinis klausimas susijęs ne su naujų įrodymų rinkimu per teismo posėdį nuosprendį priimančio teismo iniciatyva, nedalyvaujant prokurorui, arba su teismo posėdžio surengimu, taip pat nedalyvaujant prokurorui, t. y. aplinkybėmis, su kuriomis susijusi minėta jurisprudencija, bet su šio teismo pareiga

vadovaujantis savo vidiniu įsitikinimu priimti sprendimą dėl kaltinamojo akto tuo atveju, kai prokuroras dalyvavo teismo posėdyje; vienintelis šios situacijos ypatumas yra tas, kad visi įrodymai buvo surinkti, tačiau prokuroras paprašė išteisinti kaltinamąjį dėl tam tikrų kaltinamajame akte nurodytų veikų arba nuteisti jį už ne tokią sunkią nusikalstamą veiką.

47 Atsižvelgiant į visus išdėstytus argumentus, į pateiktą klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2016/343 6 straipsnio 1 dalis ir Chartijos 47 straipsnio antra pastraipa turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos baudžiamasis teismas privalo priimti sprendimą dėl kaltinamojo akto vadovaudamasis savo vidiniu įsitikinimu, nors prokuroras, per teismo posėdį pateikęs įrodymų, kuriais remiantis, šio teismo nuomone, galima nuteisti kaltinamąjį už šiame akte nurodytas nusikalstamas veikas, prašo išteisinti šį asmenį dėl tam tikrų šiame akte nurodytų veikų arba jį nuteisti už ne tokią sunkią nusikalstamą veiką.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

48 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/343 dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo 6 straipsnio 1 dalis ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio antra pastraipa

turi būti aiškinamos taip:

pagal jas nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos baudžiamasis teismas privalo priimti sprendimą dėl kaltinamojo akto vadovaudamasis savo vidiniu įsitikinimu, nors prokuroras, per teismo posėdį pateikęs įrodymų, kuriais remiantis, šio teismo nuomone, galima nuteisti kaltinamąjį už šiame akte nurodytas nusikalstamas veikas, prašo išteisinti šį asmenį dėl tam tikrų šiame akte nurodytų veikų arba jį nuteisti už ne tokią sunkią nusikalstamą veiką.

Parašai.